בעזהשי"ת

## קונטרס

# חידושי תורה

**פרשת ויחי**

**יו"ל על ידי**

## תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

**בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א**

**קרית יואל – בני ברק**

## כיתה ז' (כ)

הר"ר שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

בס"ד

# חידו"ת לפרשת ויחי

**ויקרבו ימי ישראל למות.**
די גמרא זאגט אין מס' תענית (דף ה' ע"ב) יעקב אבינו לא מת, אז יעקב אבינו איז נישט געשטארבן, לכאורה דא פון פסוק איז משמע אז ער איז דאך יא געשטארבן.
ענטפערט דער כתב סופר זי"ע אז חכמינו ז"ל זאגן אז ווען איינער גייט אוועק פון די וועלט און ער לאזט איבער א קינד וואס איז אזוי גרויס ווי ער, איז דאס גערעכנט כאילו ער איז נישט געשטארבן.
דא האט יעקב אבינו איבער געלאזט יוסף הצדיק וואס ער האט מיט אים געהאט געלערנט אלעס וואס ער האט מקבל געווען פון שם ועבר, דעריבער ווערט דאס נישט גערעכנט פאר יעקב אבינו ווי ער איז געשטארבן.
דער **אור החיים הק'** זאגט, אז 'יעקב' צייגט אויף א שוואכערע מדריגה, און 'ישראל' ווייזט אויף א העכערע מדריגה, במילא קען זיין אז יוסף איז אנגעקומען צו די מדריגה פון יעקב אבינו, אבער נישט צו די מדריגה פון ישראל.
דאס זאגט דער פסוק 'ויקרבו ימי ישראל למות', עס איז געקומען די צייט וואס די מדריגה פון ישראל איז געשטארבן, ווייל אין די מדריגה פון ישראל איז געווען לא הניח בן כמותו, משא"כ יעקב אבינו לא מת, ווייל אין די מדריגה פון יעקב אבינו איז טאקע יוסף הצדיק יא געווען אזוי גרויס.

**ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם וגו'.** רש"י זאגט "ביקש יעקב לגלות את הקץ, ונסתלקה ממנו שכינה". ענליך זאגט די גמרא אין פסחים (דף נו.) ביקש יעקב לגלות את הקץ, ונסתלקה ממנו שכינה, אמר שמא ח"ו יש במיטתי פסול, אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. דאס ענין דארף א ביאור.
ענטפערט דער **ניצוצי שמשון**, ווייל לכאורה איז באקאנט די קשיא פארוואס זענען די אידישע קינדער געווען אין מצרים 210 יאר. ווערט געברענגט א תירוץ ווייל די שבטים האבן פארקויפט יוסף האבן זיי געמאכט א פגם אינעם שם א-ה-י-ה, וויבאלד זיי זענען געווען 9 שבטים און זיי האבן מצרף געווען כביכול איז אינאיינעם 10, און דער שם א-ה-י-ה איז בגימטריא 21, און 10 מאל 21 איז 210, וועגן דעם זענען זיי געווען אזויפיל יאר אין מצרים, כדי מתקן זיין דעם חטא.
יעקב אבינו האט אבער נישט געוואוסט אז זיי האבן מצרף געווען כביכול, האט ער גערעכנט אז מ'האט נאר 9 מאל פוגם געווען אינעם שם א-ה-י-ה, וואס דאס באטרעפט 189, האט ער פארשטאנען אז צו 190 יאר, וועט שוין זיין די גאולה.
דאס איז דער פשט אין די גמרא, 'ביקש יעקב לגלות את הק"ץ', יעקב אבינו האט געוואלט מגלה זיין אז ביי ק"ץ שנה וועט זיין די גאולה, פארוואס האט ער אזוי געמיינט?, ווייל 'נסתלקה ממנו שכינה', ער האט נישט געוואוסט אז די שבטים האבן מצרף געווען די שכינה, האט ער געפרעגט 'שמא יש פסול ביניכם', אפשר האט עטס נאך א עבירה וואס וועגן דעם וועט עטס נישט ארויסגיין באצייטנס פון גלות, אויף דעם האבן זיי געענטפערט 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', אז זיי האבן נישט געטוהן נאך עבירות, נאר וויבאלד מען האט מצרף געווען די שכינה איז געווארן 210 יאר.

**וירא יוסף כי ישית אביו יד ימינו על ראש אפרים וירע בעיניו ויתמוך יד אביו**

בס"ד

**להסיר אותה מעל ראש אפרים וכו' ויאמר יוסף לא כן אבי כי זה הבכור.** וקשה על יוסף מדוע המתין מלהסיר יד אביו עד אחר הברכה ולא קודם לכן ונראה דאיתא שיש חילוק גדול בברכה הנתנה להמברך ע"י שליח דהיינו כהן או מלאך או שהקב"ה נותן הברכה להמברך ע"י עצמו והנה אם שפע הברכה מגיע להמברך ע"י הקב"ה נמצא מגיע שפע ברכת ד' מיד ימינו של הקב"ה על יד שמאל של המקבל ואז יד שמאל של המקבל יותר טוב מימינו משא"כ כשהוא מקבל שפע ברכת ד' ע"י מלאך או כהן שהם שלוחי דרחמנא הדבר הוא בהיפך כי אז יד שמאל של מלאך או כהן הוא יותר טוב כי הוא מקבל שפע ברכה מיד ימינו של הקב"ה על יד שמאלו כדאמרן, ואח"כ מהפך המלאך או הכהן ונותן משמאלו על יד ימין המברך ואז הימין של המברך הוא יותר טוב מיד שמאלו ובזה הוא נכון בנקדים דאיתא בזוה"ק המלאך הגואל וכו' זהו מיכאל שר הגדול שעל ידו קיבל יעקב את הברכות לברך את הנערים, והנה יוסף כשהעמיד הנערים דהיינו מנשה ואפרים נגד שמאלו של יעקב בכדי שיגיע ימין של יעקב על הבכור ושמאלו של יעקב על הפשוט ויעקב אבינו שיכל את ידיו והניח יד ימינו על ראש אפרים הפשוט ויד שמאל על מנשה שהוא הבכור ואז שתק יוסף מלומר לא כן אבי כי זה הבכור כי יוסף סבר שיעקב אבינו קיבל שפע ברכתו מהקב"ה ע"י עצמו ואז שמאל של יעקב יותר חשוב מימינו כי שפע יד ימין הקב"ה מונח על שמאלית של יעקב ולפיכך סבר יוסף מה שהניח יעקב יד שמאלו על ראש מנשה הבכור כי בזה חלק כבוד לבכורה להניח שפע יד ימין הקב"ה על ראש מנשה ואחר ששמע יוסף שיעקב ברך את הנערים בלשון המלאך והורה בזה שקיבל שפע ברכת ד' ע"י מלאך כדאמרן זהו מיכאל ולעיל אמרינן כשהמברך מקבל ברכת שפע ד' ע"י מלאך או ע"י שליח אז ימין המברך יותר טוב משמאלו לפיכך ויתמוך יד אביו ויאמר לא כן אבי כי זה הבכור ויעקב אע"ה השיב ידעתי בני וכו'.

**(דברי מהרי"א)**

# כך יברך ישראל

**דער הייליגער אגרא דכלה זאגט א טעם פארוואס האט ער געזאגט דוקא מנשה און אפרים און נישט אנדערע שבטים, ווייל די עיקר פון די תורה איז אז קיינער זאל זיך נישט האלטן גרעסער פון זיין חבר, און נישט מקנא זיין דעם חבר, מילא ווען יעקב אבינו האט געזעהן אז אפילו ער האט מקדים געווען אפרים פאר מנשה האט זיך אפרים נישט געהאלטן גרעסער פון מנשה, און מנשה האט נישט מקנא געווען אפרים, האט ער געוואונטשן 'בך יברך ישראל' אזוי זאל זיין ביי אלע אידישע קינדער אז זיי זאלן האבן די צוויי הייליגע מידות 'ישימך אלקים כאפרים' וואס האלט זיך נישט גרעסער, 'וכמנשה' וואס איז נישט מקנא.**

**משא"כ ביי די אנדערע שבטים שטייט דאך 'ויקנאו בו אחיו' און זיי האבן געהאט קנאה אויף יוסף הצדיק.**

בס"ד

## וירא מנוחה כי טוב

ווען הרה"ק רבי איציקל ווארקער זי"ע איז געווען א אינגערמאן איז ער געקומען צום רבי'ן פון לובלין זי"ע, ער איז געווען דעמאלטס א עושר. אריינגייענדיג צום חוזה רופט ער זיך אן "אויב מ'טראגט דיר אן א מלומדות וואלט נישט געשאדט אז דו זאלסט עס אננעמען".

ער האט געטראכט אז דער רבי האט זיך טועה געווען ער האט אוודאי געמיינט א צווייטן ווייל ער איז דאך געווען א ביזנעסמאן.

נאך אים איז אריין א דארפסמאן וואס האט זיך אויסגעוויינט פאר'ן רבי'ן אז זיינע קינדער האבן פארשטאפטע קעפ און זיי פארשטייען נישט קיין לערנען, און ער איז גרייט אוועק צו געבן זיין פארמעגן זיינע קינדער זאלן קענען לערנען.

זאגט אים דער חוזה "אויב וועסטו באצאלן פאר'ן מלמד פערציג רענדלעך, קענסטו נעמען דעם יונגערמאן וואס איז יעצט ארויס געגאנגען אז ער זאל לערנען מיט דיינע קינדער, און זיי וועלן מצליח זיין".

ער איז נאכגעלאפן רבי איציקל און ער האט אים דערציילט וואס דער רבי האט געזאגט, האט ער פארשטאנען אז דער רבי האט זיך נישט טועה געווען, און ער וויל אז ער זאל ווערן א מלמד, האט ער געשריבן א בריוו פאר זיין ווייב איבער דעם, און זי האט צוריק געשריבן אז עס איז טאקע זייער גוט אז ער האט געטראפן א פרנסה ווייל די פראנצויזישע סאלדאטן זענען דורכגעגאנגען די שטאט אויפן וועג צו א מלחמה מיט רוסלאנד, און זיי האבן בארויבט דאס הויז און נישט איבער געלאזט גארנישט.

ער האט אנגעהויבן צו לערנען מיט די קינדער, אבער זיי האבן נישט פארשטאנען קיין איין ווארט חומש. איז ער געפארן צום רבי'ן קיין לובלין און דערציילט וואס דא גייט פאר. האט דער רבי געזאגט "דעמאלטס זיי מתפלל אויף זיי". און ער האט טאקע מתפלל געווען און עס האט געהאלפן, די קינדער האבן אנגעהויבן זייער שטארק מצליח זיין אין תורה.

איינמאל האט זיך געמאכט א מחלוקה צווישן די דארפסלייט און איינער איז געווארן צוקריגט מיט זיין חבר, און ער האט נישט געוואלט קומען אין ביהמ"ד צום דאווענען, האט אים א צווייטער דארפסמאן מוסר געזאגט מיטן פסוק 'וירא מנוחה כי טוב' טייטשענדיג 'וירא', אויב עס געפעלט דיר, 'מנוחה כי טוב', אז דו ווילסט האבן מנוחה, 'ויט שכמו לסבול', דארף מען זיין גרייט צו ליידן בזיונות, ווייל דער וואס ליידט און איז נישט אין כעס אויף די וואס טשעפענען מיט אים דער האט מנוחה.

ווען דער זמן האט זיך געענדיגט האט רבי איציקל געוואלט אהיים גיין, אבער דער דארפסמאן האט געוואלט אז ער זאל דארט בלייבן, האט רבי איציקל געזאגט "איך בין אהער געקומען ווייל דער רבי האט געהייסן, ממילא מוז איך הערן וואס דער רבי זאגט יעצט צי איך זאל נאך בלייבן".

ווען ער איז געקומען צום רבי'ן מיט די שאלה, זאגט אים דער רבי "זאג מיר א תורה וואס דו האסט געהערט דארט אין דארף", ער האט זיך אבער נישט געקענט עפעס דערמאנען, דער רבי איז נישט געווען צופרידן, "דו ביזסט דארט געווען א האלב יאר און דו האסט גארנישט געהערט?", ביז ווען ער האט זיך דערמאנט דאס ווארט פון יענעם דארפסמאן, און ער האט דאס איבער געזאגט פאר'ן רבי'ן.

האט אים דער רבי געזאגט: "אויב אזוי, האסטו דאך אסאך געהערט"...

האט רבי איציקל אויסגעפירט דערציילנדיג די מעשה "לויט די תורה ארבעט איך יעצט אנצוקומען צו מדריגות"...

ער האט אוועק געגעבן דאס געלט וואס ער האט באקומען פאר שכר לימוד און ער איז אהיים געקומען, דארט האט ער צוריק באקומען דאס עשירות, אלעס האט זיך געפירט אזוי מן השמים אז ער זאל הערן דאס הייליג ווארט און מיט דעם קענען נתעלה ווערן.